

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 24, 2018

Nummer 24, 2018

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1158](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1128](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1117](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1054](#) 03-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1081](#) 03-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1055](#) 03-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1068](#) 03-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1012](#) 26-06-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:995](#) 26-06-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:991](#) 26-06-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:999](#) 26-06-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1014](#) 26-06-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:996](#) 26-06-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1001](#) 26-06-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1013](#) 26-06-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1000](#) 26-06-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1015](#) 26-06-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1016](#) 26-06-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1011](#) 26-06-2018

Annotatie

[Annotatie bij Hoge Raad 17 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:605, SR 2018-0153.](#)

prof. mr. J.S. Nan

RECHTSPRAAK

Falende klacht over de bewezenverklaring van ‘listige kunstgrepen en een samenweefsel van verdichtsels’ als bedoeld in artikel 326 Sr.

Het middel klaagt over de bewezenverklaring van de onder 3 en 4 ten laste gelegde feiten voor zover het hof heeft bewezenverklaard dat de verdachte telkens door listige kunstgrepen en een samenweefsel van verdichtsels als bedoeld in artikel 326 Sr de Sociale Verzekeringsbank respectievelijk de Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM heeft bewogen respectievelijk heeft gepoogd te bewegen tot de afgifte van geldbedragen.

De tenlastelegging onder 3 en 4 is toegesneden op artikel 326 lid 1 Sr. Daarom moeten de in de tenlastelegging voorkomende uitdrukkingen ‘listige kunstgrepen’, ‘samenweefsel van verdichtsels’ en ‘bewegen tot’ geacht worden aldaar te zijn gebezigd in dezelfde betekenis als daaraan toekomt in die bepaling.

Als belangrijk gemeenschappelijk kenmerk van de verschillende in artikel 326 lid 1 Sr bedoelde oplichtingsmiddelen kan worden genoemd dat de verdachte door een specifieke, voldoende ernstige vorm van bedrieglijk handelen bij een ander een onjuiste voorstelling van zaken in het leven wil roepen teneinde daarvan misbruik te kunnen maken.

Bij het gebruik van een samenweefsel van verdichtsels gaat het in de kern om gesproken en/of geschreven uitingen die bij die ander een op meer dan een enkele leugenachtige mededeling gebaseerde onjuiste voorstelling van zaken in het leven kunnen roepen.

Bij listige kunstgrepen gaat het in vergelijkbare zin in de kern om meer dan een enkele misleidende feitelijke handeling die een onjuiste voorstelling van zaken in het leven kan roepen.

De verschillende oplichtingsmiddelen hebben betrekking op gedragingen die niet altijd scherp van elkaar te onderscheiden zijn. Daardoor kunnen concrete uitwerkingen van deze oplichtingsmiddelen onderling samenhang vertonen en elkaar overlappen. Er kunnen zich dus gevallen voordoen waarin hetzelfde gedrag van de verdachte meebrengt dat meerdere oplichtingsmiddelen zijn gebezigd. In zo een geval kan dit gedrag als het bezigen van meer dan een oplichtingsmiddel worden ten laste gelegd en bewezenverklaard; daarbij behoeft de

rechter niet te kiezen uit die oplichtingsmiddelen, omdat die keuze voor de strafrechtelijke betekenis van het bewezenverklaarde niet van belang is.

Voor oplichting is blijkens artikel 326 lid 1 Sr vereist dat iemand door een oplichtingsmiddel wordt 'bewogen' tot de in die bepaling bedoelde handelingen. Van het in het bestanddeel 'beweegt' tot uitdrukking gebrachte causaal verband is sprake als voldoende aannemelijk is dat het slachtoffer mede onder invloed van de door het desbetreffende oplichtingsmiddel in het leven geroepen onjuiste voorstelling van zaken is overgegaan tot de afgifte van enig goed, tot het verlenen van een dienst, tot het ter beschikking stellen van gegevens, tot het aangaan van een schuld of tot het teniet doen van een inschuld als bedoeld in artikel 326 lid 1 Sr (vgl. HR 20 december 2016, ECLI:NL:HR:2016:2892, NJ 2017/158).

Blijkens zijn hiervoor weergegeven bewijsvoering heeft het hof ten aanzien van het onder 3 en 4 bewezenverklaarde onder meer vastgesteld dat de verdachte het overlijden van haar moeder heeft verheeld teneinde te verhinderen dat dit feit ter kennis kwam van (onder meer: uitkerende) autoriteiten. Daartoe heeft zij het lichaam van haar kort daarvoor overleden moeder meegenomen en in Tsjechië begraven. Daarnaast heeft zij dat overlijden verzwegen voor de huisarts, de thuiszorg en de gemeentelijk lijkschouwer – waardoor ook anderen geen aangifte van dit overlijden konden doen – en dat overlijden ook niet bij andere relevante derden, waaronder de Sociale Verzekeringsbank en de Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM, gemeld. Voorts heeft zij bij derden de schijn gewekt dat haar moeder nog leefde door het schrijven van een aan haar dochter gericht maar in feite voor derden bedoeld briefje met de strekking dat zij, verdachte, met haar nog in leven zijnde moeder onderweg was, en door het meenemen van de medische benodigdheden van haar overleden moeder naar Tsjechië.

Uit deze omstandigheden blijkt dat de verdachte ook bij de Sociale Verzekeringsbank en de Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM met behulp van meer dan een enkele leugenachtige mededeling en meer dan een enkele misleidende feitelijke handeling de onjuiste voorstelling van zaken in het leven heeft geroepen dat haar moeder nog in leven was. Zonder deze onjuiste voorstelling van zaken zou de Sociale Verzekeringsbank de maandelijkse uitkeringen aan de moeder van de verdachte niet hebben voortgezet, en door die onjuiste voorstelling van zaken zou de Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM die uitkering hebben voortgezet indien deze stichting niet gewaarschuwd zou zijn door de politie. Gelet hierop geeft het oordeel van het hof dat de verdachte door een samenweefsel van verdichtfels en door listige kunstgrepen de Sociale Verzekeringsbank respectievelijk de Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM heeft bewogen respectievelijk heeft gepoogd te bewegen tot de afgifte van geldbedragen, niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Dat oordeel is ook niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1054

Zaaknummer: 16/04860

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 326 Sr

RECHTSPRAAK

Geen afschrift appèldagvaarding verzonden naar raadvrouw.

Het middel klaagt dat in hoger beroep het voorschrift van artikel 51 (oud) Sv, thans artikel 48 Sv niet is nageleefd, doordat is verzuimd een afschrift van de appèldagvaarding aan de raadvrouw van de verdachte te zenden.

Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 3.1 tot en met 3.5 is het middel terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1081

Zaaknummer: 17/00485

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: J.C. Reisinger

Wetsartikelen: 51 (oud) Sv en 48 Sv

RECHTSPRAAK

Was het hof, dat verklaringen van aangeefsters A en B tot bewijs heeft gebezigd, ambtshalve verplicht hen ter terechtzitting als getuige te horen?

Het middel behelst de klacht dat de verklaringen van de aangeefsters ten onrechte tot het bewijs zijn gebezigd, nu het hof in strijd met artikel 6 EVRM hen niet ambtshalve ter terechtzitting heeft gehoord.

In Hoge Raad 4 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1015, *NJ* 2017/440 heeft de Hoge Raad onder meer het volgende overwogen:

‘3.5. De rechtspraak van de Hoge Raad houdt in dat een op ambtseed opgemaakt procesverbaal houdende de ten overstaan van een opsporingsambtenaar afgelegde verklaring van een getuige, door de rechter ten laste van de verdachte voor het bewijs kan worden gebruikt, maar dat dit uitgangspunt slechts geldt voor zover het in art. 6 EVRM bedoelde recht van de verdachte op een eerlijk proces is gewaarborgd. Met betrekking tot dit recht op een eerlijk proces ligt in de recente rechtspraak van het EHRM ter zake van het ondervragingsrecht de nadruk op de toetsing van de “overall fairness of the trial”, mede aan de hand van een aantal door het EHRM geformuleerde, met elkaar samenhangende subvragen (zoals genoemd in de (...) uitspraak in de zaak Schatschaschwili tegen Duitsland, §107). Daarbij is beslissend of het strafproces als geheel beschouwd eerlijk is verlopen. Die uiteindelijke balans kan eerst achteraf worden opgemaakt.

Bij het betrekken van de rechtspraak van het EHRM bij de uitleg van de (nationale) regels inzake het oproepen dan wel horen van daartoe door de verdediging opgegeven getuigen, dient evenwel in ogenschouw te worden genomen dat de nationale rechter reeds tijdens de behandeling van de strafzaak beslissingen dient te nemen omtrent het oproepen en het horen van getuigen.

(...)

Of een verzoek tot het horen van getuigen naar behoren is onderbouwd alsook of het dient te

worden toegewezen, zal de rechter in het licht van alle omstandigheden van het geval – en met inachtneming van het toepasselijke criterium – moeten beoordelen. De rechter dient, indien hij een verzoek afwijst, de feitelijke en/of juridische gronden waarop die afwijzing berust, in het proces-verbaal van de terechtzitting dan wel de uitspraak op te nemen. Die rechterlijke motiveringsplicht steunt mede op art. 6 EVRM.

In cassatie gaat het bij de beoordeling van de afwijzing van een verzoek tot het horen van getuigen in de kern om de vraag of de beslissing begrijpelijk is in het licht van – als waren het communicerende vaten – enerzijds hetgeen aan het verzoek ten grondslag is gelegd en anderzijds de gronden waarop het is afgewezen.

Zoals onder 3.5 is opgemerkt, neemt de nationale rechter reeds tijdens de behandeling van de strafzaak beslissingen omtrent het oproepen en het horen van getuigen. Dat laat onverlet dat hij voordat hij uitspraak doet, zich ervan dient te vergewissen dat de procedure in haar geheel voldoet aan het door art. 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces. Zo nodig zal hij hetzij ambtshalve – op de voet van art. 315, eerste lid, Sv dan wel art. 346, eerste en tweede lid, of art. 347, eerste lid, Sv – alsnog overgaan tot het oproepen en het horen van (een) getuige(n), hetzij bij zijn beslissing omtrent de bewezenverklaring onder ogen moeten zien of en zo ja, welke gevolgen moeten worden verbonden aan de omstandigheid dat de verdediging, ondanks het nodige initiatief daartoe, geen gebruik heeft kunnen maken van de mogelijkheid om de relevante getuige(n) in enig stadium van het geding te (doen) ondervragen.’

Het hof heeft vastgesteld dat de getuigen [betrokkene 1] en [betrokkene 2] ten overstaan van de politie en in eerste aanleg tegenover de rechter-commissaris verklaringen hebben afgelegd en dat zij consistent in hun lezing zijn gebleven. Tevens heeft het hof aangegeven in welke bewijsmiddelen de verklaringen van deze getuigen steun vinden alsmede gemotiveerd waarom de door de verdachte geschetste (alternatieve) scenario’s niet aannemelijk zijn geworden. Voorts houdt het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep in dat de verdachte aldaar is verschenen en ook zijn raadsman aanwezig was. Het proces-verbaal houdt niet in dat aldaar door of namens de verdachte is verzocht de aangeefsters als getuigen op te roepen met het oog op het in zaak I en II-A ten laste gelegde, zodat in cassatie ervan moet worden uitgegaan dat een zodanig verzoek niet is gedaan. Evenmin heeft het hof ambtshalve de oproeping van de aangeefsters als getuigen ter terechtzitting bevolen.

Het oordeel van het hof dat de door de aangeefsters in het opsporingsonderzoek en in eerste aanleg in aanwezigheid van de verdediging ten overstaan van de rechter-commissaris afgelegde verklaringen voor het bewijs van het in zaak I en II-A ten laste gelegde kunnen worden gebruikt, getuigt – in het licht van hetgeen hiervoor is overwogen – niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1055

Zaaknummer: 16/06232

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: D.E. Wiersum

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Samenloop van medeplegen poging tot diefstal door middel van braak en medeplegen vernieling, eendaadse of meerdaadse samenloop?

Het middel klaagt dat het hof met betrekking tot het onder 1 en 2 bewezenverklaarde ten onrechte artikel 57 Sr en niet artikel 55 lid 1 Sr heeft toegepast.

In zijn arrest van 5 juni 2018, ECLI:NL:HR:2018:831, heeft de Hoge Raad het volgende overwogen:

‘3.3.1. In zijn arresten van 20 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1111 tot en met ECLI:NL:HR:2017:1115, heeft de Hoge Raad enige algemene overwegingen over de eendaadse samenloop en de voortgezette handeling gegeven. De overwegingen uit voornoemde arresten laten zich op hoofdlijnen als volgt samenvatten.

De eendaadse samenloop en de voortgezette handeling vervullen een wezenlijke functie bij het voorkomen van onevenredige aansprakelijkheid en bestraffing in geval van gelijktijdige berechting van sterk samenhangende strafbare feiten.

Voor de eendaadse samenloop komt het vooral aan op de vraag of de bewezenverklaarde gedragingen in die mate een samenhangend, zich min of meer op dezelfde tijd en plaats afspelend feitencomplex opleveren dat de verdachte daarvan (in wezen) één verwijt wordt gemaakt. Voor de voortgezette handeling komt het erop aan of de verschillende bewezenverklaarde, elkaar in de tijd opvolgende gedragingen (ook met betrekking tot het “wilsbesluit”) zo nauw met elkaar samenhangen dat de verdachte daarvan (in wezen) één verwijt wordt gemaakt.

Het toepassingsbereik van deze regelingen is ruimer dan wellicht kon worden afgeleid uit eerdere rechtspraak waarin vooral de verschillen in de strekking van de betrokken strafbepalingen centraal stonden. Die ruimte voor eendaadse samenloop en voortgezette handeling vindt mede steun in het vooral met art. 55, eerste lid, Sr verwante art. 68 Sr dat ook dubbele bestraffing wil voorkomen. Ook in dat verband is immers bij de beantwoording van de vraag of sprake is van “hetzelfde feit” – naast de aan de orde zijnde gedraging van de verdachte – de juridische aard van de aan de orde zijnde feiten relevant, waarbij geen

identieke strekking van de desbetreffende strafbepalingen is vereist, maar waarbij vooral van belang is of hun strekking niet wezenlijk uiteenloopt.

Wat betreft de kwalificatie van het bewezenverklaarde in geval van eendaadse samenloop is het in beginsel aan de feitenrechter om de vraag te beantwoorden of hij in geval van eendaadse samenloop het bewezenverklaarde enkelvoudig kwalificeert (onder de zwaarste strafbepaling) dan wel of hij meervoudig kwalificeert en vervolgens de zwaarste strafbepaling toepast bij de straftoemeting. Denkbaar is dat de feitenrechter, teneinde onevenredige aansprakelijkheid te voorkomen, een enkelvoudige kwalificatie aangewezen acht. Bij een voortgezette handeling ligt dat echter niet in de rede.

De Hoge Raad heeft in de hiervoor genoemde arresten tevens overwogen dat art. 55, eerste lid, en art. 56 Sr in zijn recente rechtspraak zelden aan de orde komen en dat daarbij een belangrijke rol speelt dat hierop betrekking hebbende klachten doorgaans van onvoldoende belang zijn om cassatie te rechtvaardigen omdat – kort gezegd – de opgelegde straf ver onder het strafmaximum ligt dat zou gelden als met de steller van het middel van eendaadse samenloop of voortgezette handeling zou worden uitgegaan. Vanwege het belang dat het thema heeft met name in feitelijke aanleg, heeft de Hoge Raad de onder 3.3.1 samengevat weergegeven opmerkingen gemaakt over de uitleg en de toepassing van voornoemde wetsbepalingen, met de kanttekening dat de zeer beperkte toetsing in cassatie niet zal veranderen.

In verband met die toetsing in cassatie is van belang dat art. 55, eerste lid, en art. 56 Sr weliswaar het in een concreet geval geldende strafmaximum (mede) bepalen, maar dat binnen de grenzen van dat strafmaximum de strafoplegging door uiteenlopende factoren wordt bepaald, waaronder de concrete ernst van het feit en de persoon van de verdachte. De feitenrechter is – binnen de grenzen van het ter zake geldende strafmaximum – vrij in de keuze van de straf en in de waardering van de factoren die hij daartoe van belang acht (vgl. HR 21 november 2006, ECLI:NL:HR:2006:AY7805). Dientengevolge brengt de enkele omstandigheid dat de rechter ten onrechte is uitgegaan van meerdaadse samenloop in plaats van eendaadse samenloop dan wel voortgezette handeling, nog niet met zich dat in die concrete zaak van onevenredige bestraffing sprake is. Een en ander laat onverlet dat de Hoge Raad in cassatie aangevoerde klachten kan bespreken – ook zonder dat zulks leidt tot vernietiging en terugwijzing – met het oog op het aanduiden van de voor de feitenrechter bestaande ruimte tot toepassing van art. 55, eerste lid, en 56 Sr.’

Het hof heeft geoordeeld dat met betrekking tot het onder 1 en 2 bewezenverklaarde sprake is van meerdaadse samenloop. De bewezenverklaarde vernielingshandelingen leveren evenwel een zich op dezelfde tijd en plaats afspelend feitencomplex op, waarbij de bewezenverklaarde

braak door het trachten te forceren van twee ramen bestaat uit het vernielen en/of beschadigen van ramen van de woning aan de [a-straat 1]. De strekking van de betreffende strafbepalingen – te weten artikel 311 lid 1 onder 5° Sr en artikel 350 Sr – loopt niet dusdanig uiteen dat niet zou kunnen worden geoordeeld dat de verdachte van die handelingen (in wezen) één verwijt wordt gemaakt. Het oordeel van het hof is derhalve niet zonder meer begrijpelijk. Het middel is gegrond.

Nochtans leidt de gegrondheid van het middel niet tot vernietiging van de bestreden uitspraak. Dat berust op het volgende. De door het hof opgelegde gevangenisstraf van vijf maanden, waarvan twee maanden voorwaardelijk, ligt ver onder het strafmaximum van vier jaren dat zou gelden als met de steller van het middel van eendaadse samenloop zou worden uitgegaan, terwijl het hof, ook indien het bij de strafoplegging was uitgegaan van eendaadse samenloop van de bewezenverklaarde feiten, bij de waardering van die feiten gewicht mocht toekennen aan de omstandigheid dat bij de poging tot – kort gezegd – gekwalificeerde diefstal schade is ontstaan aan ramen van de woning. De verdachte heeft dus onvoldoende belang bij cassatie.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1068

Zaaknummer: 16/05156

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 311 Sr, 350 Sr, 55 Sr en 57 Sr

ANNOTATIE

**Annotatie bij Hoge Raad 17 april 2018,
ECLI:NL:HR:2018:605, SR 2018-0153.**

prof. mr. J.S. Nan

1. Het gaat in de onderhavige zaak om Baybaşın. Aan hem is een levenslange gevangenisstraf opgelegd, onder andere voor het medeplegen van moord (in Turkije). Advocaat-generaal Aben heeft jarenlang onderzoek gedaan in deze zaak, onder meer naar vermeende manipulatie van telefoontaps en verkeerde uitwerking van die taps. Uiteindelijk komt hij in zijn conclusie (van ruim 1700 pagina's!) tot de slotsom dat een novum niet aanwezig is. De Hoge Raad wijst de herzieningsaanvraag af en geeft daarbij enige belangwekkende algemene overwegingen. Alvorens ik enkele daarvan bespreek, eerst in algemene zin iets over herziening.

Herziening is een buitengewoon rechtsmiddel. Dat is het altijd al geweest. Deze rechtsfiguur moet als correctiemechanisme werken om onherroepelijk afgedane strafzaken toch weer te kunnen openbreken als er sterke aanwijzingen zijn dat de uitkomst onjuist is. Onrecht mag, zo geeft het rechtsgevoel aan, natuurlijk niet blijven bestaan. Dat is niet alleen ter rechtsbescherming van de gewezen verdachte, maar dient ook een publiek belang. Het is daarom dat niet alleen de gewezen verdachte (en na diens dood ook nabestaanden) zich tot de Hoge Raad kunnen wenden met een aanvraag tot herziening, maar ook de procureur-generaal. Het systeem met hoger beroep en cassatie moet er in beginsel voor zorgen dat de juiste uitkomst (uiteindelijk) wordt bereikt, maar als daaraan voldoende kan worden getwijfeld, biedt herziening als uiterste mogelijkheid nog de mogelijkheid van (rechts)herstel. Het uitgangspunt is dat van het heropenen van een afgesloten strafzaak niet snel sprake kan zijn. Het gezag van gewijsde van de oorspronkelijke uitspraak moet in beginsel gerespecteerd worden (*auctoritas rei iudicatae*). Van de juistheid van de uitspraak moet worden uitgegaan. Herziening heeft dus het karakter van een uitzondering. Een nog steeds zeer lezenswaardig tweetal boeken over herziening is G.A.M. Strijards, *Revisie. Inbreuken en executiegeschillen betreffende het strafgewijsde*, Arnhem: Gouda Quint 1989 en R.E.P. de Ranitz, *Herziening van arresten en vonnissen*, Alphen aan den Rijn: H.D. Tjeenk Willink 1977.

2. Onze herzieningsregeling zoals wij die nu kennen is in 1899 voor het eerst opgetuigd (zie

handzaam de conclusie van advocaat-generaal Aben voor NJ 2014/373, punt 3.1 en 3.3. Uitbreider J.W. Belifante, *Geschiedenis van de Wet van den 14en Juli 1899 Stbl. No. 159 tot wijziging van den 18en titel van het wetboek van strafvordering (Herziening van Arresten en Vonnissen)*, 's-Gravenhage: Gebr. Belifante 1899 en W.H. Borgman, *Van herziening en vonnissen* (diss. Utrecht), Utrecht: P. den Boer 1899). Met de Wet hervorming herziening ten voordele heeft de regeling enkele grote en meerdere kleine wijzigingen ondergaan. Deze wet is in werking getreden per 1 oktober 2012 (*Stb.* 2012, 275 en 404, Kamerstuknummer 32045). Parallel liep de invoering van herziening ten nadele. Zie artikel 482a-482i Sv, Kamerstuknummer 32044). Het algemene doel van de wet is geweest om de drempel voor herziening voor de gewezen verdachte (voorheen: 'veroordeelde') te verlagen en de mogelijkheden tot correctie van achteraf onjuist gebleken uitspraken te verbeteren. Dit zonder afbreuk te doen aan het gegeven dat herziening wordt beperkt tot uitzonderlijke gevallen. Er diende dus een goede balans te worden getroffen tussen de rechtszekerheid en doelmatigheid aan de ene kant en rechtsbescherming tegen een onjuiste veroordeling aan de andere kant (*Kamerstukken II 2008/09, 32045, 3, p. 2 en 5*).

Als gevolg van voornoemde wet zijn er twee grote veranderingen aan te wijzen. De eerste is de nieuwe mogelijkheid voor de gewezen verdachte om de procureur-generaal te verzoeken een nader onderzoek in te stellen naar een novum als grond voor herziening (artikel 461 Sv). De tweede is de verruiming van het novumbegrip zelf (artikel 457 lid 1 sub c Sv). Kleine(re) wijzigingen zijn onder meer de wettelijke procesvertegenwoordiging (artikel 460 lid 2 en 461 lid 1 Sv), de verbreding van de kring van medeverdachten die ook veroordeeld zijn voor hetzelfde feit (de zogeheten 'mede-plegers derden') in geval van een geslaagde klacht bij het EHRM door een medeverdachte (artikel 457 lid 1 sub b Sv), de positie van de benadeelde partij en de informatieverschaffing aan slachtoffers en nabestaanden.

3. In de onderhavige zaak heeft de Hoge Raad zich voor het eerst in algemene bewoordingen uitgelaten over het vernieuwde novumbegrip. Van een novum is sinds de wetswijziging sprake indien: 'een gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolgning, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.'

Eerder was de eis nog dat sprake moest zijn een 'eenige omstandigheid' in plaats van 'een gegeven'. En die omstandigheid moest van feitelijke aard zijn. Die eis is altijd zo gesteld door de wetgever. Het novum had een zuiver feitelijk karakter (zie al A.J. Blok & L.Ch. Besier, *Het*

Nederlandsche strafproces, Haarlem: H.D. Tjeenk Willink 1925, p. 498). In de rechtspraak van de Hoge Raad werd die regel ook gehanteerd, totdat hij in de *Puttense moordzaak* moest schuiven (*NJ* 2001/564; zie voor latere belangrijke rechtspraak onder meer HR 17 februari 2004, *NJ* 2004/333; HR 7 oktober 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD4153, *NJ* 2009/44 en ook HR 18 maart 2008, ECLI:NL:HR:2008:BA1024). Vanwege enkele grote gerechtelijke dwalingen (zoals in de *Schiedammer Parkmoord*-zaak) kwam de herziening als ontsappingsmodaliteit onder druk te staan. Ook de zaak *Lucia de B.* heeft daaraan bijgedragen. Daarom werd door de wetgever niet langer vastgehouden aan de eis dat de omstandigheid van feitelijke aard moest zijn, hetgeen tot uitdrukking is gebracht door in de wettekst voortaan van ‘een gegeven’ te spreken (*Kamerstukken II* 2008/09, 32045, 3, p. 7 e.v. en 27; *Kamerstukken II* 2009/10, 32045, 6, p. 4; *Kamerstukken II* 2011/12, 32044, 18, p. 48 en 57).

Met de nieuwe wettelijke term ‘gegeven’ wilde de wetgever aangeven dat een dergelijk gegeven niet van feitelijke aard hoeft te zijn (*Kamerstukken II* 2008/09, 32045, 3, p. 9-10 en 27, alsmede *Kamerstukken II* 2011/12, 32044, 18, p. 57). Het zou voorts gaan om een significante verruiming. De verruiming zou vooral tot gevolg hebben dat de Hoge Raad herzieningsaanvragen onder een bevredigender criterium zou kunnen onderzoeken (*Kamerstukken II* 2009/10, 32045, 6, p. 4 en *Kamerstukken II* 2011/12, 32044, 18, p. 47-48). Duker vroeg zich nog af waar die verruiming uit bestond ten opzichte van de jurisprudentie van de Hoge Raad waarin al uitzonderingen werden gemaakt op de eis dat de omstandigheid van feitelijke aard moest zijn (*NJB* 2010/1327). Het lijkt erop dat de wijziging eigenlijk een codificatie van die rechtspraak is, zodat helder is dat een nieuwe ontwikkeling niet van feitelijke aard hoeft te zijn en de Hoge Raad zich niet meer in bochten hoeft te wringen om gekunsteld toch tot een novum en een rechtvaardige uitkomst te komen. Duidelijk is dat in ieder geval een nieuw of gewijzigd deskundigeninzicht zonder feitelijke component, ook tot een novum kan leiden. Daarbuiten zouden bepaalde ontwikkelingen ook een gegeven kunnen opleveren, maar daarvan zijn nog geen voorbeelden te geven. Een veranderde maatschappelijke opvatting over de strafwaardigheid van het handelen is geen gegeven (HR 25 juni 2013, *NJ* 2013/548). Ook een veranderde rechtsopvatting is geen gegeven (HR 12 maart 2013, *NJ* 2013/437). In de onderhavige zaak heeft de Hoge Raad voorts aangegeven dat een onvolledigheid in de opsporing en berechting evenmin een novum oplevert (eerder al HR 18 maart 2008, ECLI:NL:HR:2008:BA1024).

De wetgever dacht bij een ander deskundigeninzicht met name aan de volgende situaties: a) de desbetreffende, met de bewezenverklaring in rechtstreeks verband staande, kwestie was nog niet aan een deskundige voorgelegd; b) een nieuwe deskundige komt vanuit een ander vakgebied of op grond van andere onderzoeksmethoden tot nieuwe conclusies; c) een nieuwe deskundige komt op grond van dezelfde feiten tot andere inzichten omdat het eerdere

deskundigenoordeel is gebaseerd op onjuiste feitelijke veronderstellingen of omdat er nieuwe ontwikkelingen zijn op het desbetreffende vakgebied; d) de deskundige komt terug op zijn eerdere oordeel omdat dit oordeel door het ontbreken van de juiste startinformatie op onjuiste premissen was gebaseerd (*Kamerstukken II 2008/09*, 32045, 3, p. 9-10 en herhaald in *Kamerstukken II 2009/10*, 32045, 6, p. 3-5). Een andere wegging van het bewijsmateriaal was echter niet voldoende voor een novum (*Kamerstukken II 2009/10*, 32045, 6, p. 3-5; *Kamerstukken II 2011/12*, 32044, 18, p. 57 en *Kamerstukken I 2011/12*, 32045, C, p. 5-7).

4. Hierbij zij opgemerkt dat het ‘gegeven’ (voorheen: ‘omstandigheid’) niet het enige element is van het novumcriterium. Hetgeen wordt aangebracht hoeft weliswaar niet van feitelijke aard te zijn, maar moet wel nog steeds aan twee andere eisen voldoen. Het gegeven moet nieuw zijn *en* moet het ernstige vermoeden wekken dat een bepaalde, andere uitspraak zou zijn gevolgd (zie immers de wettelijke definitie). Het novumbegrip kent aldus drie elementen, kort weergegeven: gegeven, nieuwheid en ernstig vermoeden.

Wat betreft de eis dat het gegeven de rechter nog niet bekend was, is het volgens de wetgever zo dat de nieuwheid ook kan blijken omdat er specialistische kennis nodig is om het uit het bestaande bewijsmateriaal te destilleren (denk ook aan de zaak *Lucia de B.*). De bron van de nieuwe gegevens mag de rechter dus wel al bekend zijn geweest. Het gegeven hoeft zich dus niet buiten het dossier te bevinden (*Kamerstukken II 2009/10*, 32045, 6, p. 5 en 28-29, alsmede *Kamerstukken II 2011/12*, 32044, 18, p. 54 en *Kamerstukken I 2011/12*, 32045, C, p. 5-7). Wel wordt aan het uitgangspunt vastgehouden dat alle stukken die zich in het dossier bevinden, de rechter bekend moeten zijn geweest. De aanname blijft dat de rechter van al die stukken kennis heeft genomen (*Kamerstukken II 2009/10*, 32045, 6, p. 5 en *Kamerstukken I 2011/12*, 32045, C, p. 5-7). Geheel problematisch is dat natuurlijk niet (advocaat-generaal Knigge in zijn conclusie voor *NJ 2009/44*). De rechter kan simpelweg cruciale informatie niet gezien hebben.

Ten tweede is vereist dat door het nieuwe gegeven het *ernstige vermoeden* ontstaat dat de rechter, als hij daarmee bekend zou zijn geweest, tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, een ontslag van alle rechtsvervolging, de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie of de toepassing van een minder zware strafbepaling zou zijn gekomen. Hiermee wordt het uitzonderlijke karakter van herziening van oudsher gewaarborgd (Borgman 1899, p. 84). De wetgever heeft daarin absoluut geen verandering willen brengen (*Kamerstukken II 2008/09*, 32045, 3, p. 11 en 27; *Kamerstukken II 2009/10*, 32045, 6, p. 4 en *Kamerstukken II 2011/12*, 32044, 18, p. 47-48). De Hoge Raad heeft hiernaar al expliciet verwezen (*NJ 2015/372* en *NJ 2013/278*). Eerder overwoog de Hoge Raad hierover in Hoge Raad 18 maart 2008, ECLI:NL:HR:2008:BA1024: ‘onvoldoende is ook dat de nieuwe omstandigheid mogelijk zou hebben geleid tot een andere afloop van de strafzaak, in dit geval tot vrijspraak van de aanvrager. Art. 457 Sv is in dat opzicht strikter. Het eist immers dat door de nieuwe

omstandigheid het “ernstig vermoeden” moet ontstaan dat de rechter de aanvrager zou hebben vrijgesproken indien hij destijds met dat novum bekend was geweest.’ Dit is een belangrijke beperkende factor van de mogelijkheden voor herziening.

5. De Hoge Raad benadrukt in het onderhavige arrest eerst nog maar eens dat herziening een uitzonderlijk karakter heeft (onder A). Ook de wetgever is die mening, zoals gezegd, nog steeds toegedaan. Voor de vraag wanneer een (gewijzigd) deskundigeninzicht een novum kan opleveren, grijpt de Hoge Raad terug op de wetsgeschiedenis zoals deze hiervoor al aan de orde is gekomen (onder E). Hij neemt de eerste drie genoemde situaties over (a tot en met c), maar niet de laatste (d), terwijl die toch ook uit zijn koker komt, getuige de *Puttense moordzaak*. Het was in die zaak immers de deskundige die terugkwam van zijn ‘sleeptheorie’, waarin werd verklaard hoe het kon dat de twee gewezen verdachten geen sporen op het slachtoffer hadden achtergelaten, maar er onder andere wel sperma van een onbekend gebleven derde op en in haar lichaam was aangetroffen. Hij zou van cruciale informatie niet hebben geweten.

6. De deskundige speelt in dit verband een heel belangrijke rol. De Hoge Raad verwijst in het onderhavige arrest naar zijn eerdere uitspraak over de kwaliteit en presentatie van het gewijzigde deskundigeninzicht (onder F; het gaat om HR 26 april 2016, *NJ* 2016/305). In de parlementaire geschiedenis kwam de vraag op naar de wettelijke waarborgen voor de kwaliteit van een deskundigenoordeel, waarbij vooral werd verwezen naar het reeds bestaande deskundigenregister (*Kamerstukken I* 2011/12, 32045, C, p. 3). Dat register komt voort uit de Wet deskundige in strafzaken (*Stb.* 2009, 33). Ook de Hoge Raad wijst op het register. Hij merkt daarbij voorts op dat het als nieuw en/of gewijzigd gepresenteerde deskundigeninzicht van voldoende kwaliteit en gewicht moet zijn om te kunnen leiden tot herziening van de uitspraak en de herzieningsaanvraag moet daarover voldoende helderheid verschaffen, zodat de inhoud van dit inzicht en de nieuwheid daarvan al binnen de herzieningsprocedure op waarde kunnen worden geschat.

Uit de nieuwe regels aangaande de deskundige volgt voor de Hoge Raad in het bijzonder dat deze een met redenen omkleed verslag uitbrengt, waarin naar voren moet komen dat het is gebaseerd op wat de wetenschap en kennis van de deskundige hem leren omtrent datgene wat aan zijn oordeel is onderworpen. De deskundige behoort daarbij zo mogelijk aan te geven welke methode hij heeft toegepast, in welke mate deze methode en de resultaten daarvan betrouwbaar kunnen worden geacht en welke bekwaamheid hij heeft bij de toepassing van de methode. Voor de waarde die aan een rapport van een deskundige kan worden toegekend, kan voorts van belang zijn of hij in het Nederlands Register Gerechtelijke Deskundigen is ingeschreven en of het door de deskundige verrichte onderzoek en het door hem opgestelde rapport voldoen aan voornoemde voorschriften. Voor herzieningszaken zijn deze eisen ook

van belang.

Om kans van slagen te maken, zal het deskundigeninzicht dus meer moeten zijn dan een herbeoordeling van de zaak en kan de deskundige niet volstaan met het signaleren van bijzonderheden over de zaak. Een dergelijk gegeven is niet zomaar een novum. Dat maakte *NJ* 2016/305 reeds duidelijk. De inbreng van de deskundige over de betrouwbaarheid van de aangeefster werd door de Hoge Raad in die zaak als onvoldoende beschouwd. Uit de stukken van het geding en de daaruit blijkende feiten en omstandigheden werd afgeleid dat het 'opmerkelijk' was dat de verklaringen van de aangeefster weinig details bevatten en dat 'niet [is] uit te sluiten' dat die verklaringen geïnspireerd zijn door andere bronnen. Voorts bevat het rapport volgens de Hoge Raad slechts de in algemene bewoordingen geformuleerde conclusie dat 'denkbaar [is] dat de aangeefster omwille van haar verhoogde dissociatieve neigingen eerder vatbaar is voor vervormingen in haar geheugen'. Voor de Hoge Raad is dit van onvoldoende gewicht. De beslissing van de Hoge Raad tot afwijzing van het herzieningsverzoek, is begrijpelijk. Deels was hetgeen werd aangedragen de rechter al bekend, deels is van stellige conclusies die maken dat ernstig getwijfeld moet worden aan de juistheid van de uitspraak geen sprake. Ook in Hoge Raad 26 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:735 waren de naar voren gebrachte bevindingen onvoldoende. In het rapport was door de deskundige niet uiteengezet in welke mate de resultaten van het onderzoek en de gebruikte methode betrouwbaar konden worden geacht. Evenmin was een afwijkende bevinding onderbouwd.

7. De mogelijkheden voor herziening in geval van een novum zijn vergemakkelijkt, maar makkelijk is het dus nog steeds niet om een zaak herzien te krijgen. De onderhavige zaak maakt dat nog eens duidelijk. Ten aanzien van de beweerdelijke manipulatie van de afgeluisterde telefoongesprekken gaat het er voor de Hoge Raad niet om dat manipulatie mogelijk was, maar of de taps daadwerkelijk gemanipuleerd zijn. En daarvoor is onvoldoende komen vast te staan, ook niet na tijdrovend onderzoek door een tweetal deskundigen. Dat er wel iets op te merken zou zijn over onverklaarbare 'audiofenomen' of 'signaal anomalieën', zoals in de herzieningsaanvraag werd aangevoerd, kan nog niet de conclusie wettigen dat er ook met de taps gefraudeerd is. En het hof had al gekeken naar die kwestie en hetgeen in herziening wordt opgevoerd is niet voldoende om aan te nemen dat het hof op basis daarvan tot een ander oordeel zou zijn gekomen. De Hoge Raad merkt op dat 'de enkele omstandigheid dat verschillende deskundigen onderling niet tot eenzelfde weging van het voorhanden bewijsmateriaal komen, geen grond voor herziening [kan] vormen'. Aangaande de mogelijke verkeerde vertaling van de taps had het hof ook al uiteengezet waarom het de desbetreffende vertaling betrouwbaar achtte en deze (behoedzaam) voor het bewijs bezigde. Voor herziening zijn dan concrete en sterke, nieuwe aanwijzingen nodig dat het hof het bij het verkeerde eind had. Ook hier is het volgens de Hoge Raad onvoldoende dat verschillende

deskundigen het bewijsmateriaal anders wegen (datzelfde geldt voor de andere weging van het dossier door prof. dr. Ton Derksen; zijn zienswijze is geen novum maar 'een van de beoordeling door het Hof afwijkende mening of gevolgtrekking, dus van een (herhaalde) eigen interpretatie door de auteur van het door het Hof gebezigde bewijsmateriaal'). Evenmin is voor de Hoge Raad de samenspanning tussen Turkije en Nederland in herziening alsnog adequaat onderbouwd. Niet kan worden aangenomen dat het hof, had het van het nieuw aangevoerde geweten, een andere beslissing zou hebben genomen.

8. Het wegen en waarden van het voorhanden bewijsmateriaal is iets dat in de strafzaak in feitelijke aanleg moet gebeuren. In die rechtsgang moeten de feiten en omstandigheden worden vastgesteld om een juiste beslissing te nemen. Ook geldt dat het recht op de juiste wijze moet zijn toegepast. Ter correctie van rechtsdwaling is er uiteindelijk het gewone rechtsmiddel cassatie. Daarna ligt de uitkomst vast. Herziening is er alleen als echte uitzondering voor het geval die uitkomst door een nieuw gegeven onbestaanbaar lijkt.

RECHTSPRAAK

Falende klacht over het tot het bewijs bezigen van een in het reclasseringsadvies neergelegde verklaring van de verdachte.

Het middel klaagt onder meer over het tot het bewijs van het onder 2 bewezenverklaarde bezigen van een in het reclasseringsadvies van 5 maart 2013 neergelegde verklaring van de verdachte.

Het uitbrengen van het reclasseringsadvies, welk rapport zich bij de stukken van het dossier bevindt en kennelijk is opgemaakt ten behoeve van een zogenoemde ‘OM-afdoening’, behoort tot de reclasseringswerkzaamheden als bedoeld in artikel 8 lid 1 onder a Reclasseringsregeling 1995, kort gezegd: het doen van onderzoek naar en het geven van voorlichting en advies over de verdachte. Daarbij gaat het om een kort verslag van door de reclasseringswerker aan de hand van in een gesprek met de verdachte verkregen informatie, in het bijzonder met het oog op beslissingen over de afdoening van de zaak. Een zodanig rapport strekt tot het geven van voorlichting over de persoon, de persoonlijkheid en de persoonlijke omstandigheden van de verdachte. Mede tegen de achtergrond van de hulpverleningsrelatie waarin de reclasseringsambtenaar tot de verdachte staat, mag de verklaring van de verdachte in een dergelijk reclasseringsadvies in beginsel niet worden gebruikt voor het bewijs van het ten laste gelegde (vgl. HR 18 september 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA3610, NJ 2008/192).

Het middel is in zoverre terecht voorgesteld. Nochtans leidt dit niet tot cassatie, omdat de bewezenverklaring ook met weglating van genoemd rapport (bewijsmiddel 3) toereikend is gemotiveerd, gelet op de door het hof blijkens zijn onder 2.2.3 weergegeven overweging tot het bewijs gebezigde verklaring van de verdachte tegenover de rechter-commissaris (vgl. HR 24 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF7985, NJ 2004/165).

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1128

Zaaknummer: 16/05539

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: A.A. Franken

RECHTSPRAAK

Heeft het hof in strijd met artikel 342 lid 2 Sv de bewezenverklaring uitsluitend doen steunen op de verklaring van één getuige?

Het middel klaagt dat het hof in strijd met artikel 342 lid 2 Sv de bewezenverklaring uitsluitend heeft doen steunen op de verklaring van één getuige, te weten de aangeefster.

Volgens het tweede lid van artikel 342 Sv – dat de tenlastelegging in haar geheel betreft en niet een onderdeel daarvan – kan het bewijs dat de verdachte het ten laste gelegde feit heeft begaan, door de rechter niet uitsluitend worden aangenomen op de verklaring van één getuige. Deze bepaling strekt ter waarborging van de deugdelijkheid van de bewijsbeslissing, in die zin dat zij de rechter verbiedt tot een bewezenverklaring te komen ingeval de door één getuige gereleveerde feiten en omstandigheden op zichzelf staan en onvoldoende steun vinden in ander bewijsmateriaal. De vraag of aan het bewijsminimum van artikel 342 lid 2 Sv is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval. De Hoge Raad kan daarom geen algemene regels geven over de toepassing van artikel 342 lid 2 Sv, maar daaromtrent slechts tot op zekere hoogte duidelijkheid verschaffen door het beslissen van concrete gevallen. Opmerking verdient nog dat het bij de in cassatie aan te leggen toets of aan het bewijsminimum van artikel 342 lid 2 Sv is voldaan, van belang kan zijn of de feitenrechter zijn oordeel dat dat het geval is, nader heeft gemotiveerd (vgl. HR 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM2452, NJ 2010/515).

In het onderhavige geval kan niet worden gezegd dat de tot het bewijs gebezigde verklaring van de aangeefster onvoldoende steun vindt in het overige bewijsmateriaal. Het hof heeft naast die verklaring onder meer tot het bewijs gebezigd de verklaring van de verdachte dat hij naar de woning van de aangeefster is toegegaan en haar van achter heeft 'beetgepakt en opgebeurd' om iets uit de kast te pakken, de verklaring van [betrokkene 3] dat de aangeefster kort nadat het incident had plaatsgevonden overstuur bij haar woning aankwam, waarbij de aangeefster trilde, schokte, huilde en naar adem snakte, en de verklaring van [betrokkene 6], die vervolgens ook in de woning van [betrokkene 3] aanwezig was en heeft waargenomen dat de aangeefster huilde en vertelde wat er gebeurd was. Anders dan in het middel wordt betoogd, is dus van schending van artikel 342 lid 2 Sv geen sprake.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1117

Zaaknummer: 16/05591

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: L.C. de Lange

Wetsartikelen: 342 Sv

RECHTSPRAAK

Falende klacht dat het hof zou hebben verzuimd te beslissen op het door de verdediging gedane beroep op de exceptie van artikel 261 lid 3 Sr.

Het middel klaagt dat het hof heeft verzuimd te beslissen op het door de verdediging gedane beroep op de exceptie van artikel 261 lid 3 Sr.

Het hof heeft blijkens zijn hiervoor weergegeven overwegingen onder meer vastgesteld dat de verdachte en [betrokkene 1] gewezen echtelieden zijn, dat er jarenlang juridische strijd is geweest over het gezag over en de omgang met de kinderen waarbij het gezag aan [betrokkene 1] is toegewezen en verzoeken van de verdachte over omgang zijn afgewezen alsmede dat de verdachte de in de bewezenverklaring vermelde posters/pamfletten onder meer heeft verspreid in Paterswolde omdat hij wist dat [betrokkene 1] en de kinderen daar toen woonden. Het hof heeft voorts geoordeeld dat de verdachte wist dat zijn telastelegging dat de kinderen zouden zijn vermist en er niets meer van hen is vernomen, in strijd is met de waarheid en overwogen dat de omstandigheid dat die wetenschap wellicht niet strookt met verdachtes subjectieve beleving van de situatie dat niet anders maakt. Het oordeel van het hof dat het bewezenverklaarde kan worden gekwalificeerd als laster getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting. Het is tevens toereikend gemotiveerd, ook in het licht van het namens de verdachte aangevoerde dat er in de kern op neerkomt dat de verdachte de hiervoor bedoelde rechterlijke oordelen niet kon accepteren.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1158

Zaaknummer: 16/05816

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.E.M. Röttgering

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 261 Sr en 262 Sr

RECHTSPRAAK

Hond vatbaar voor verbeurdverklaring ex artikel 33a Sr?

Het middel komt op tegen het oordeel van het hof dat de hond van de verdachte kan worden aangemerkt als een voorwerp dat vatbaar is voor verbeurdverklaring als bedoeld in artikel 33a Sr.

Het middel steunt op de opvatting dat een hond, zijnde een dier waarvan ingevolge artikel 1.3 lid 1 Wet dieren de intrinsieke waarde wordt erkend, niet kan worden aangemerkt als een voorwerp dat vatbaar is voor verbeurdverklaring als bedoeld in artikel 33a Sr. Die opvatting is onjuist.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:996

Zaaknummer: 16/06136

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: J.Y. Taekema

Wetsartikelen: 33a Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht dat uit de bewijsmiddelen niet kan worden afgeleid dat de verdachte wist dat zijn rijbewijs ongeldig was verklaard.

Het middel klaagt dat uit de bewijsmiddelen niet kan worden afgeleid dat de verdachte wist dat zijn rijbewijs ongeldig was verklaard.

Anders dan het hof heeft geoordeeld, kan uit de omstandigheid dat de verdachte bij onherroepelijk vonnis van de politierechter van 13 maart 2012 vanwege het rijden terwijl zijn rijbewijs ongeldig was verklaard, is veroordeeld tot een ontzegging van de bevoegdheid motorrijtuigen te besturen en dat de executie van die rijontzegging op 6 november 2013 is ingegaan, niet zonder meer worden afgeleid dat de verdachte wist dat zijn rijbewijs ongeldig was verklaard. Zulks volgt evenmin uit de overige bewijsmiddelen, nu daaruit niet blijkt of, en zo ja, wanneer het onder 2.2.2 in bewijsmiddel 4 weergegeven besluit van het CBR aan de verdachte is bekendgemaakt. De bewezenverklaring, voor zover inhoudende dat de verdachte wist dat een op zijn naam gesteld rijbewijs ongeldig was verklaard, is daarom niet naar de eis der wet met redenen omkleed.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:995

Zaaknummer: 16/06078

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: N. van Schaik

Wetsartikelen: 359 Sv en 9 WVV 1994

RECHTSPRAAK

Is het geweld ‘in vereniging’ gepleegd?

Het middel klaagt dat het hof ten onrechte heeft geoordeeld dat de verdachte de door hem begane handeling(en) heeft gepleegd in vereniging, althans dat de bewezenverklarde openlijke geweldpleging niet toereikend is gemotiveerd.

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 141 Sr. Daarom moeten de in de tenlastelegging voorkomende woorden ‘in vereniging’ geacht worden aldaar te zijn gebezigd in dezelfde betekenis als daaraan toekomt in het eerste lid van dat artikel.

Aangezien de bewezenverklaring, voor zover inhoudende dat de verdachte ‘in vereniging’ geweld heeft gepleegd tegen een persoon, niet zonder meer kan worden afgeleid uit de bewijsvoering, is de bestreden uitspraak in zoverre niet naar de eis der wet met redenen omkleed. De Hoge Raad neemt daarbij mede in aanmerking dat het hof niets heeft vastgesteld waaruit kan volgen dat ook iemand anders dan de verdachte een bijdrage heeft geleverd aan het desbetreffende geweld.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1000

Zaaknummer: 16/06196

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: prof. mr. J.S. Nan en R. de Bree

Wetsartikelen: 141 Sr

RECHTSPRAAK

Falende klacht over de uitleg van de term ‘ontuchtig oogmerk’.

Het middel klaagt dat het hof wat betreft het primair ten laste gelegde een onjuiste uitleg heeft gegeven aan de daarin gebezigde, aan artikel 248d Sr ontleende term ‘ontuchtig oogmerk’, althans dat het oordeel van het hof dienaangaande ontoereikend is gemotiveerd.

Blijkens zijn onder 3.2.2 weergegeven overwegingen heeft het hof vastgesteld dat de verdachte en zijn medeverdachte hun gedragingen hebben verricht ‘met het doel de kinderen te laten zien dat een SM-relatie liefdevol kan zijn, dat zij veilig waren bij de verdachte en niet bang voor hem hoefden te zijn’. Het hof heeft voorts overwogen dat door de in de tenlastelegging omschreven gedragingen van de verdachte en de medeverdachte waarmee zij de daar genoemde kinderen desbewust hebben geconfronteerd, weliswaar ‘alle fatsoensnormen’ en ‘een sociaal-ethische grens’ zijn overschreden, maar geoordeeld dat zulks in de omstandigheden van het onderhavige geval ontoereikend is om die gedragingen aan te merken als te zijn verricht met een ‘ontuchtig oogmerk’ als bedoeld in artikel 248d Sr. In aanmerking genomen dat blijkens artikel 22 van het Verdrag van Lanzarote en de onder 3.3.4 weergegeven wetsgeschiedenis voor de beantwoording van de vraag of sprake is van een ‘ontuchtig oogmerk’, van belang is of de gedraging is verricht voor seksuele doeleinden (*for sexual purposes*), geeft dat oordeel niet blijk van een onjuiste uitleg van artikel 248d Sr.

Dat oordeel is ook toereikend gemotiveerd.

Het middel faalt.

De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Gelet op de aan de verdachte opgelegde voorwaardelijke taakstraf voor de duur van zestig uren, subsidiair dertig dagen hechtenis, met een proeftijd van twee jaren en de mate waarin de redelijke termijn is overschreden, is er geen aanleiding om aan het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden enig rechtsgevolg te verbinden en zal de Hoge Raad met dat oordeel volstaan.

De Hoge Raad verwerpt de beroepen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1001

Zaaknummer: 16/05294

Rechters: W.M. van WA>M Schendel, Y. Buruma, E.S.G.N.A.I. van de Griend, J.C.A.M. Claassens en M.T. Boerlage

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 248d Sr

RECHTSPRAAK

Niet-ontvankelijkheid Openbaar Ministerie wegens dubbele vervolging (ne bis in idem)?

Het middel klaagt dat het hof het verweer strekkende tot niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie in de strafvervolging van de verdachte wegens schending van het *ne bis in idem*-beginsel ten onrechte, althans ontoereikend gemotiveerd heeft verworpen.

Het vermoeden dat de houder van een rijbewijs niet langer beschikt over de rijvaardigheid dan wel over de lichamelijke of geestelijke geschiktheid, vereist voor het besturen van één of meer categorieën van motorrijtuigen waarvoor dat rijbewijs is afgegeven, kan aanleiding geven tot het opleggen van de verplichting tot deelname aan een onderzoek naar de rijvaardigheid of geschiktheid voor het besturen van motorrijtuigen als bedoeld in artikel 131 lid 1 onder c WVV 1994. Op grond van artikel 134 lid 2 WVV 1994 kan de uitslag van dat onderzoek ertoe leiden dat het CBR besluit tot de bestuurlijke maatregel van ongeldigverklaring van het rijbewijs. Evenmin als de ongeldigverklaring van het rijbewijs, wordt de verplichting tot deelname aan het daaraan voorafgaande onderzoek naar de rijvaardigheid of geschiktheid derhalve opgelegd op grond van het plegen van een strafbaar feit, ook al kan de verdenking van zo een feit wel de aanleiding vormen voor dat onderzoek. Mede gelet daarop betreft het onderzoek naar de rijvaardigheid of geschiktheid voor het besturen van motorrijtuigen – ook in aanmerking genomen dat de met dit onderzoek verbonden kosten ten laste komen van degene aan wie de verplichting tot deelname aan het onderzoek is opgelegd – een bestuurlijke maatregel die strekt tot bevordering van de verkeersveiligheid en die geen punitief karakter heeft (vgl. ABRvS 2 augustus 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2062).

Het oordeel van het hof dat het Openbaar Ministerie het recht tot strafvervolging van de verdachte niet verliest door de omstandigheid dat in verband met hetzelfde feit – kort gezegd: het bewezenverklaarde rijden onder invloed – een verplichting tot het ondergaan van het onderzoek naar de rijvaardigheid of geschiktheid voor het besturen van motorrijtuigen is opgelegd, geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd. Anders dan het middel betoogt, gaat een vergelijking met de uitzonderlijke situatie als bedoeld in Hoge Raad 3 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:434, NJ 2015/256 over het alcoholslotprogramma niet op.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1014

Zaaknummer: 16/05878

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering

Advocaten: A.C. Huisman

Wetsartikelen: 68 Sr, 131 WvW 1994 en 134 WvW 1994

RECHTSPRAAK

Cassatieberoep tijdig ingesteld, nu handgeschreven brief verdachte in Engelse taal is gedateerd vóór arrest hof en latere herstelakte bijna jaar na arrest is opgemaakt?

Bij de op de voet van artikel 434 Sv aan de Hoge Raad gezonden stukken bevindt zich een akte rechtsmiddel inhoudende dat een griffiemedewerker van het hof, die blijkens de aan de akte gehechte volmacht door de verdachte daartoe was gemachtigd, verklaart namens deze beroep in cassatie in te stellen tegen het arrest van het hof van 11 november 2016. De Hoge Raad gaat aan deze akte voorbij nu op de gronden die in de conclusie van de advocaat-generaal onder 4 en 5 zijn vermeld, de aan die akte gehechte brief van 26 oktober 2016 van de verdachte niet kan worden verstaan als een volmacht tot het instellen van beroep in cassatie tegen het arrest van het hof van 11 november 2016.

Voorts bevindt zich bij die stukken een ‘Herstel Akte rechtsmiddel’ van 7 november 2017, inhoudende – naar de Hoge Raad begrijpt – dat de raadsman als bepaaldelijk gevolmachtigde van de verdachte verklaart beroep in cassatie in te stellen tegen voormeld arrest van het hof. Nu de stukken geen aanwijzingen bevatten dat het beroep, gelet op artikel 432 Sv, te laat is ingesteld, kan de verdachte worden ontvangen in het beroep.

Het middel klaagt over het ontbreken van de stukken inzake de betekening van de oproeping van de verdachte voor de terechtzitting van het hof van 11 november 2016.

Het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep van 11 november 2016, mede naar aanleiding waarvan het bestreden arrest is gewezen, houdt in dat de verdachte aldaar niet is verschenen en dat de voorzitter heeft medegedeeld dat de verdachte overeenkomstig de voorschriften van het Wetboek van Strafvordering is opgeroepen. Het houdt voorts in dat het onderzoek ter terechtzitting heeft plaatsgevonden en dat meteen na de sluiting van het onderzoek uitspraak is gedaan.

De in het middel bedoelde stukken bevinden zich niet in het op de voet van artikel 434 Sv aan de Hoge Raad gezonden dossier. Op grond van de door de advocaat-generaal in diens conclusie onder 17 verstrekte informatie moet worden aangenomen dat die stukken niet meer

beschikbaar zullen komen. Dat brengt mee dat niet kan worden onderzocht of de oproeping van de verdachte voor voormelde terechtzitting tijdig en op de bij de wet voorgeschreven wijze is betekend. Het middel klaagt daarover terecht.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1015

Zaaknummer: 17/04008

Rechters: J. de Hullu, A.J.A. van Dorst en M.T. Boerlage

Advocaten: F.P. Slewe

Wetsartikelen: 434 Sv en 432 Sv

RECHTSPRAAK

Is sprake van ‘bewegen’ in de zin van artikel 248a Sr als minderjarige zelf via datingsite Grindr op zoek was naar (seksueel) contact?

Het middel klaagt over de bewezenverklaring onder 2, in het bijzonder over het onderdeel dat de verdachte de aangever opzettelijk heeft ‘bewogen’ tot het plegen en dulden van de bewezenverklaarde ontuchtige handelingen.

Voor zover het middel betoogt dat van ‘bewegen’ in de zin van artikel 248a Sr slechts sprake kan zijn wanneer blijkt van het breken van psychische weerstand, faalt het middel omdat die opvatting onjuist is. Van het in deze bepaling door het bestanddeel ‘beweegt’ tot uitdrukking gebrachte causaal verband is sprake als voldoende aannemelijk is dat het slachtoffer mede onder invloed van giften of beloften van geld of goed, misbruik van uit feitelijke verhoudingen voortvloeiend overwicht of misleiding is overgegaan tot het plegen of dulden van ontuchtige handelingen.

Het oordeel van het hof dat de verdachte de aangever door giften of beloften of met misbruik van uit feitelijke verhoudingen voortvloeiend overwicht opzettelijk heeft bewogen tot het plegen en dulden van ontuchtige handelingen getuigt ook overigens niet van een onjuiste rechtsopvatting, terwijl het evenmin onbegrijpelijk is.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1013

Zaaknummer: 17/01254

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 248a Sr

RECHTSPRAAK

Falende klacht over de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel.

Advocaat-generaal F.W. Bleichrodt heeft geconcludeerd tot vernietiging van de bestreden uitspraak en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Het middel klaagt dat de schatting door het hof van het door de betrokkene wederrechtelijk verkregen voordeel onvoldoende is gemotiveerd. Daartoe wordt in de toelichting op het middel aangevoerd dat uit de bestreden uitspraak niet blijkt of het hof toepassing heeft gegeven aan het tweede dan wel het derde lid van artikel 36e Sr en ook niet of aan de in die bepalingen gestelde toepassingsvoorwaarden is voldaan. Voor zover het gaat om toepassing van dat tweede lid, heeft het hof – aldus de toelichting – in het bijzonder het bedrag van het geschatte voordeel in onvoldoende mate gerelateerd aan het feit of de feiten waarvoor de betrokkene is veroordeeld dan wel andere strafbare feiten als bedoeld in artikel 36e lid 2 Sr. Voor zover het gaat om toepassing van dat derde lid heeft het hof – aldus de toelichting – niet voldaan aan de toepassingsvoorwaarde dat een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld. Het middel klaagt niet over het door het hof bij de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel betrekken van de post ‘witwassen van guldens’ uit de kasopstelling.

Het hof heeft de vaststelling van het bedrag waarop het wederrechtelijk voordeel wordt geschat, doen steunen op een rapport waarin een berekeningswijze is gebezigd die pleegt te worden aangeduid als eenvoudige kasopstelling. Die berekeningswijze komt in ieder geval in aanmerking bij toepassing van het derde lid van artikel 36e Sr. De rechter is in dat geval niet gehouden te concretiseren welke ‘andere strafbare feiten’ op enigerlei wijze ertoe hebben geleid dat de betrokkene wederrechtelijk voordeel heeft verkregen. Daarnaast kan deze berekeningswijze worden gehanteerd bij toepassing van het tweede lid van artikel 36e Sr, indien het aan de hand van die berekening vastgestelde bedrag in voldoende mate kan worden gerelateerd aan het feit of de feiten waarvoor de betrokkene is veroordeeld dan wel aan andere strafbare feiten als bedoeld in artikel 36e lid 2 Sr (vgl. HR 14 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:414, NJ 2017/151).

Het hof heeft geoordeeld dat de betrokkene ‘uit het bewezenverklaarde handelen en uit andere strafbare feiten’ wederrechtelijk voordeel heeft verkregen. Daarin ligt, gelet op de omstandigheid dat het hof mede op basis van het onder 2.3.1 vermelde rapport tot de schatting van dat voordeel is gekomen, besloten dat het hof toepassing heeft gegeven aan artikel 36e lid 3 Sr. Voorts heeft het hof kennelijk en niet onbegrijpelijk geoordeeld dat is voldaan aan de in artikel 36e lid 3 Sr gestelde toepassingsvoorwaarden, in aanmerking genomen dat in de met deze ontnemingsprocedure verband houdende strafzaak een misdrijf – kort gezegd: witwassen – is bewezenverklaard dat naar de wettelijke omschrijving wordt bedreigd met een geldboete van de vijfde categorie. Het hof was derhalve niet gehouden te concretiseren welke ‘andere strafbare feiten’ op enigerlei wijze ertoe hebben geleid dat de betrokkene het op basis van de kasopstelling geschatte wederrechtelijk voordeel heeft verkregen. De daarop gerichte klachten falen.

Voor zover het middel met betrekking tot de toepassing van artikel 36e lid 3 Sr op de opvatting berust dat het hof had moeten vaststellen dat is voldaan aan het vereiste dat een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld, faalt het evenzeer omdat het miskent dat het onder 2.3.2 vermelde bewezenverklaarde feit is begaan na 1 juli 2011 en dat gelet daarop artikel 36e lid 3 Sr sindsdien niet zo een vereiste meer stelt (vgl. HR 29 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2714, NJ 2017/105).

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1011

Zaaknummer: 16/05109

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht over de duur van de proeftijd.

Het middel klaagt dat het hof in strijd met artikel 14b (oud) Sr de duur van de proeftijd heeft bepaald op drie jaren.

Blijkens hetgeen onder 2.2 is weergegeven, heeft het hof een proeftijd van drie jaren vastgesteld wat betreft de naleving van de algemene voorwaarde. Het hof heeft deze proeftijd ten onrechte aldus vastgesteld nu deze – gelet op het in deze zaak nog geldende artikel 14b lid 2 (oud) Sr in verbinding met artikel 14c lid 1 (oud) Sr – ten hoogste twee jaren kon bedragen.

Het middel is terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal deze misslag herstellen.

Opmerking verdient nog het volgende. Een kennelijke misslag als de onderhavige leent zich bij uitstek voor herstel door het hof zelf. Het gaat immers om een onmiddellijk kenbare fout die zich voor eenvoudig herstel leent door de rechter(s) die op de zaak heeft/hebben gezeten overeenkomstig hetgeen de Hoge Raad heeft beslist in zijn arresten van 6 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BJ7243, *NJ* 2012/248 en 12 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW1478, *NJ* 2012/490. Deze wijze van herstel verdient de voorkeur, omdat daardoor ondubbelzinnig – en op kortere termijn – duidelijkheid komt te bestaan omtrent de voor tenuitvoerlegging vatbare beslissing.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend ten aanzien van de vastgestelde proeftijd van drie jaren, bepaalt de proeftijd op twee jaren en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:999

Zaaknummer: 17/01148

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: R.J. Baumgardt en P. van Dongen

Wetsartikelen: 14b Sr en 14c Sr

RECHTSPRAAK

Door hof in aanmerking genomen omstandigheden rechtvaardigen niet de gevolgtrekking dat verdachte wist dat zijn rijbewijs ongeldig was verklaard.

Het middel klaagt over de bewezenverklaring voor zover inhoudende dat de verdachte ‘wist’ dat zijn rijbewijs ongeldig was verklaard.

Het middel slaagt op de in de conclusie van de advocaat-generaal onder 3.8 en 3.10 vermelde gronden.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:991

Zaaknummer: 16/05315

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: C. Verrillo

Wetsartikelen: 9 WVV 1994

RECHTSPRAAK

Openbaar Ministerie komt op tegen niet-ontvankelijkverklaring ter zake van diefstal wegens schending aanwezigheidsrecht verdachte, die na instellen hoger beroep door Nederlandse autoriteiten is uitgezet.

Het middel komt op tegen de beslissing van het hof om het Openbaar Ministerie in de vervolging niet-ontvankelijk te verklaren.

Niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie in de vervolging komt – afgezien van de in de wet geregelde gevallen – zowel indien het een vormverzuim in de zin van artikel 359a Sv betreft maar ook indien het een inbreuk op de verdedigingsrechten van de verdachte betreft die niet onder het bereik van artikel 359a Sv valt, slechts in uitzonderlijke situaties in aanmerking. In beide gevallen moet het in ieder geval gaan om een onherstelbaar vormverzuim onderscheidenlijk onherstelbare inbreuk (vgl. HR 13 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2059, NJ 2017/51).

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte is uitgezet terwijl de raadsman meerdere verzoeken en mededelingen heeft gedaan aan de Nederlandse autoriteiten, in het bijzonder het Openbaar Ministerie, inhoudende dat de verdachte gebruik wilde maken van zijn aanwezigheidsrecht bij de behandeling van zijn zaak op de terechtzitting in hoger beroep. Het hof heeft op grond daarvan geoordeeld dat de inbreuk op het door artikel 6 EVRM gewaarborgde aanwezigheidsrecht van de verdachte tot niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie in de vervolging moet leiden. Nu het hof niets heeft vastgesteld omtrent de (on)mogelijkheid het aanwezigheidsrecht van de verdachte alsnog te effectueren en daarmee evenmin over de vraag of sprake was van een onherstelbare inbreuk, is dat oordeel reeds daarom niet begrijpelijk.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1016

Zaaknummer: 17/01738

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.T. Boerlage

Wetsartikelen: 359a Sv en 6 EVRM

RECHTSPRAAK

De berekeningswijze door het hof van het wederrechtelijk verkregen voordeel is niet onjuist.

Advocaat-generaal F.W. Bleichrodt heeft geconcludeerd tot vernietiging van de bestreden uitspraak en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Het middel klaagt dat de schatting door het hof van het door de betrokkene wederrechtelijk verkregen voordeel onvoldoende is gemotiveerd. Daartoe wordt in de toelichting op het middel aangevoerd dat uit de bestreden uitspraak niet blijkt of het hof toepassing heeft gegeven aan het tweede dan wel het derde lid van artikel 36e Sr en ook niet of aan de in die bepalingen gestelde toepassingsvoorwaarden is voldaan. Voor zover het gaat om toepassing van dat tweede lid, heeft het hof – aldus de toelichting – in het bijzonder het bedrag van het geschatte voordeel in onvoldoende mate gerelateerd aan het feit of de feiten waarvoor de betrokkene is veroordeeld dan wel andere strafbare feiten als bedoeld in artikel 36e lid 2 Sr. Voor zover het gaat om toepassing van dat derde lid heeft het hof – aldus de toelichting – niet voldaan aan de toepassingsvoorwaarde dat een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld. Het middel klaagt niet over het door het hof bij de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel betrekken van de post ‘witwassen van guldens’ uit de kasopstelling.

Het hof heeft de vaststelling van het bedrag waarop het wederrechtelijk voordeel wordt geschat, doen steunen op een rapport waarin een berekeningswijze is gebezigd die pleegt te worden aangeduid als eenvoudige kasopstelling. Die berekeningswijze komt in ieder geval in aanmerking bij toepassing van het derde lid van artikel 36e Sr. De rechter is in dat geval niet gehouden te concretiseren welke ‘andere strafbare feiten’ op enigerlei wijze ertoe hebben geleid dat de betrokkene wederrechtelijk voordeel heeft verkregen. Daarnaast kan deze berekeningswijze worden gehanteerd bij toepassing van het tweede lid van artikel 36e Sr, indien het aan de hand van die berekening vastgestelde bedrag in voldoende mate kan worden gerelateerd aan het feit of de feiten waarvoor de betrokkene is veroordeeld dan wel aan andere strafbare feiten als bedoeld in artikel 36e lid 2 Sr (vgl. HR 14 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:414, NJ 2017/151).

Het hof heeft geoordeeld dat de betrokkene ‘uit het bewezenverklearde handelen en uit andere strafbare feiten’ wederrechtelijk voordeel heeft verkregen. Daarin ligt, gelet op de omstandigheid dat het hof mede op basis van het onder 2.3.1 vermelde rapport tot de schatting van dat voordeel is gekomen, besloten dat het hof toepassing heeft gegeven aan artikel 36e lid 3 Sr. Voorts heeft het hof kennelijk en niet onbegrijpelijk geoordeeld dat is voldaan aan de in artikel 36e lid 3 Sr gestelde toepassingsvoorwaarden, in aanmerking genomen dat in de met deze ontnemingsprocedure verband houdende strafzaak in hoger beroep misdrijven – kort gezegd: oplichting en medeplegen van poging tot oplichting – zijn bewezenverklaard die naar de wettelijke omschrijving worden bedreigd met een geldboete van de vijfde categorie. Het hof was derhalve niet gehouden te concretiseren welke ‘andere strafbare feiten’ op enigerlei wijze ertoe hebben geleid dat de betrokkene het op basis van de kasopstelling geschatte wederrechtelijk voordeel heeft verkregen. De daarop gerichte klachten falen derhalve.

Voor zover het middel met betrekking tot de toepassing van artikel 36e lid 3 Sr op de opvatting berust dat het hof had moeten vaststellen dat is voldaan aan het vereiste dat een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld, faalt het evenzeer omdat het miskent dat de onder 2.3.2 vermelde bewezenverklearde feiten zijn begaan na 1 juli 2011 en dat gelet daarop artikel 36e lid 3 Sr sindsdien niet zo een vereiste meer stelt (vgl. HR 29 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2714, *NJ* 2017/105).

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-06-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1012

Zaaknummer: 16/05110

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 36e Sr